

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1992-1993 (*)

23 MAART 1993

WETSONTWERP

**betreffende het auteursrecht,
de naburige rechten en het kopiëren
voor eigen gebruik van geluids- en
audiovisuele werken**

AMENDEMENTEN

N° 111 VAN MEVROUW DE T'SERCLAES
(Subamendement op amendement n° 75 — Stuk n° 473/8)

Art. 4

In § 3, het eerste lid vervangen als volgt :

« Het oorspronkelijke recht van de maker wordt niet aangetast door een reeds bestaande overeenkomst voor de huur van werk of een bestaande arbeidsovereenhouding in het raam van een arbeidsovereenkomst of een statuut ».

VERANTWOORDING

Er zij op gewezen dat het in § 3 van artikel 4 opgenomen basisprincipe op grond waarvan de arbeidsovereenhouding het oorspronkelijke recht van de maker niet aantast, ook betrekking heeft op werknemers die onder een statuut vallen en niet onder een arbeidsovereenkomst in de zin van de wet van 3 juli 1978.

Zie :

- 473 - 91 / 92 (B.Z.) :

- N° 1 : Ontwerp overgezonden door de Senaat.
- N°s 2 tot 9 : Amendementen.

(*) Tweede zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1992-1993 (*)

23 MARS 1993

PROJET DE LOI

**relatif au droit d'auteur,
aux droits voisins et à
la copie privée d'œuvres sonores
et audiovisuelles**

AMENDEMENTS

N° 111 DE MME DE T'SERCLAES
(Sous-amendement à l'amendement n° 75 — Doc. n° 473/8)

Art. 4

Au § 3, remplacer le premier alinéa par ce qui suit :

« L'existence d'un contrat de louage d'ouvrage ou d'une relation de travail dans le cadre d'un contrat de travail ou d'un statut n'affecte pas la titularité originaires du droit d'auteur ».

JUSTIFICATION

Il convient de préciser que le principe fondamental énoncé au § 3 de l'article 4 selon lequel la relation de travail n'affecte pas la titularité originaires du droit d'auteur, s'applique également aux travailleurs régis par un statut et non par un contrat de travail au sens de la loi du 3 juillet 1978.

Voir :

- 473 - 91 / 92 (S.E.) :

- N° 1 : Projet transmis par le Sénat.
- N°s 2 à 9 : Amendements.

(*) Deuxième session de la 48e législature.

N° 112 VAN MEVROUW DE T'SERCLAES

Art. 19

Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 19. — *Tenzij anders is overeengekomen, behelst de overdracht van een werk van beeldende kunst ten aanzien van de verkrijger de overdracht van het recht om het werk als dusdanig tentoon te stellen, doch niet de overdracht van de overige rechten van de maker. De maker krijgt in redelijke mate toegang tot zijn werk met het oog op de uitoefening van het reproductierecht.*

Behoudens andersluidende overeenkomsten of gebruiken ontzegt de maker door de overdracht van een werk van beeldende kunst zich het recht om daarvan andere identieke exemplaren te maken. »

VERANTWOORDING

Artikel 19 van het wetsontwerp heeft tot doel de verhoudingen tussen maker en verkrijger op suppletieve wijze te regelen. In het eerste lid schuilt het gevaar van een interpretatie a contrario, op grond waarvan de overdracht ook alle overige rechten van de maker behelst. Zulks is uit het oogpunt van de maker noch aanvaardbaar noch wenselijk. Er wordt alleen erkend dat de verkrijger van een plastisch of grafisch werk het recht heeft dit tentoon te stellen (uiteraard met inachtneming van met name het recht op vaderschap, namelijk door de naam van de maker te vermelden).

De eerste volzin van het in dit amendement voorgestelde eerste lid strekt ertoe deze algemeen aanvaarde regel uitdrukkelijk vast te stellen. Voorts wordt daarbij het beginsel van de restrictieve interpretatie ten gunste van de maker bevestigd.

Artikel 19, tweede lid, van het wetsontwerp staat haaks op het eerste lid van datzelfde artikel doordat daarin het geval wordt geregeld waarin de maker zich uitdrukkelijk het recht op reproductie voorbehoudt, terwijl het eerste lid hem precies van een dergelijk uitdrukkelijk voorbehoud ontslaat.

In feite is het wenselijk te stellen dat het reproductierecht, overeenkomstig het beginsel dat overeenkomsten te goeder trouw moeten worden uitgevoerd en tenzij anders is overeengekomen, het recht van toegang tot het werk behelst, teneinde daarvan reproducties te maken. Bovendien moet dit recht tegen volgende verkrijgers kunnen worden ingeroepen.

Dat is het doel van de tweede volzin van het in dit amendement voorgestelde eerste lid.

Ten slotte wordt een aanvullend lid voorgesteld, waarvan de draagwijdte niet verkeerd mag worden begrepen. Het ligt in de bedoeling datgene tot uitdrukking te brengen wat de partijen doorgaans overeenkomen wanneer de maker bijvoorbeeld een door hem gemaakt beeld verkoopt. De koper wenst de enige eigenaar van het werk te worden en zou de overeengekomen prijs niet hebben willen betalen, mocht hij naderhand vaststellen dat de maker tientallen exemplaren van het werk verkoopt.

In verband hiermee moet tevens worden gewezen op de gebruiken inzake lithografieën, waar de oplagen beperkt zijn en niet mogen worden overschreden.

N° 112 DE MME DE T'SERCLAES

Art. 19

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 19. — *Sauf convention contraire, la cession d'une œuvre plastique emporte au profit de l'acquéreur la cession du droit de l'exposer tel quel mais non celle des autres droits de l'auteur; l'auteur aura accès à son œuvre dans une mesure raisonnable pour l'exercice de son droit de reproduction.*

Sauf convention ou usages contraires, par la cession d'une œuvre plastique, l'auteur s'interdit d'en réaliser d'autres exemplaires identiques. »

JUSTIFICATION

L'article 19 du projet entend régler par des dispositions supplétives les rapports entre l'auteur et l'acheteur. Son premier alinéa comporte le danger de susciter une interprétation a contrario selon laquelle les autres droits de l'auteur seraient tous cédés, ce qui n'est pas admis ni souhaitable pour les auteurs. Il est seulement reconnu que l'acquéreur d'une œuvre plastique ou graphique a le droit de l'exposer (dans le respect notamment du droit à la paternité bien entendu : mention du nom de l'auteur).

La première phrase de l'alinéa premier ici proposé tend à exprimer cette règle généralement admise et confirme au surplus le principe d'interprétation restrictive en faveur de l'auteur.

Dans le projet, le second alinéa est contradictoire avec le premier là où il énonce la règle pour le cas où l'auteur s'est réservé expressément le droit de reproduction alors que précisément, l'alinéa 1er le dispensait de cette réservation expresse.

En réalité, il convient de dire que le droit de reproduction emporte, en vertu de l'exécution de bonne foi des contrats et sauf convention contraire, le droit d'accéder à l'œuvre pour en faire des reproductions, aussi bien ce droit d'accès doit-il être opposable aux acquéreurs subséquents.

Tel est l'objet de la seconde phrase du premier alinéa ici proposé.

Enfin, il est proposé un alinéa complémentaire dont la portée doit être bien comprise. Il s'agit d'exprimer ce que les parties admettent généralement lorsque l'auteur vend par exemple une sculpture qu'il a créée : l'acheteur entend bien être le seul à posséder une telle œuvre et n'aurait pas admis d'en payer le prix convenu s'il devait plus tard constater que l'auteur en vend des dizaines d'exemplaires.

Songons aussi aux usages en matière de lithographies où les tirages sont limités et où il n'est admis aucun dépassement.

Opgemerkt zij dat dit lid niet strijdig is met het eerste lid wat het reproductierecht betreft. Het gaat hier om identieke exemplaren (dezelfde vorm, materialen enzovoort). Door een beeldhouwwerk te verkopen ontzegt de maker ervan zich het recht een identiek exemplaar daarvan te maken. Hij behoudt evenwel het recht om er tekeningen, foto's enzovoort van te maken.

N° 113 VAN MEVROUW DE T'SERCLAES

Art. 33

Dit artikel aanvullen met een derde lid, luidend als volgt :

« Voor het samenstellen van een bloemlezing bestemd voor het onderwijs is de toestemming vereist van de makers uit wier werk op die manier uittreksels worden samengebracht. Is de maker overleden, dan is de toestemming van de rechthebbende niet vereist, op voorwaarde dat de keuze van het uittreksel, alsmede de presentatie en de plaats ervan de morele rechten van de maker in acht nemen en dat een billijke vergoeding wordt betaald, die door de partijen of anders door de rechter overeenkomstig de gebruiken wordt vastgesteld. »

VERANTWOORDING

Het is passend het geval van de bloemlezingen te regelen.

De eerste volzin verwoordt een algemeen aanvaarde regel.

De tweede volzin heeft betrekking op een specifiek geval dat zich soms voordoet en nadelig is voor het culturele erfgoed van de gemeenschap. Hoewel de rechthebbenden van de makers meestal aangesloten zijn bij een schrijversvereniging die de rechten beheert en derhalve de toestemming geeft om, in ruil voor een normale vergoeding, uittreksels in bloemlezingen te publiceren, is het al gebeurd dat niet-aangesloten rechthebbenden weigeren het werk in welke vorm ook, zelfs bij uittreksel, te laten publiceren, tenzij daar buitensporige prijzen voor worden betaald. De gemeenschap kan dergelijke misbruiken ten nadele van haar cultureel erfgoed niet dulden. De voorgestelde bepalingen treffen daar een regeling voor.

De Conventie van Bern (artikel 10, § 2) maakt deze beperking van de rechten van de makers mogelijk.

Il convient de préciser que cet alinéa ne contredit pas le premier en ce qui concerne le droit de reproduction. Il s'agit ici d'exemplaires identiques (même forme, mêmes matériaux, etc.). Par exemple, en vendant une sculpture, l'artiste s'interdit d'en faire une autre identique mais garde le droit d'en faire des dessins, des photographies, etc....

N° 113 DE MME DE T'SERCLAES

Art. 33

Compléter cet article par un troisième alinéa rédigé comme suit :

« La confection d'une anthologie destinée à l'enseignement requiert l'accord des auteurs dont des extraits d'œuvres sont ainsi regroupés. Toutefois, après le décès de l'auteur, le consentement de l'ayant droit n'est pas requis à condition que le choix de l'extrait, sa présentation et sa place respectent les droits moraux de l'auteur et qu'une rémunération équitable soit payée, à convenir entre parties ou, à défaut, à fixer par le juge conformément aux usages. »

JUSTIFICATION

Il paraît opportun de régler le cas des anthologies.

La première phrase exprime une règle unanimement admise.

La deuxième vise le cas particulier, qui se présente parfois au détriment du patrimoine culturel de la collectivité. Si les ayants droit des auteurs sont généralement affiliés à des sociétés d'auteur qui gèrent les droits et autorisent dès lors la publication d'extraits dans des anthologies moyennant une rémunération normale, l'on a vu déjà des ayants droit non affiliés et se refusant à toute diffusion quelconque des œuvres, même par extraits, sinon à des prix exorbitants. La collectivité ne peut admettre de tels abus au détriment de son patrimoine culturel. Les règles proposées y pourvoient.

La Convention de Berne (article 10, § 2) permet cette restriction aux droits des auteurs.

N. DE T'SERCLAES